

Polar Bear op Biltstraat

De nu 91-jarige Toon Kramer herinnert zich de intocht in Utrecht als losse scènes uit een film. 'Kom mee we gaan iets leuks doen', riep een opgewonden man. 'Moffenhoeren kaalscheren.'

FOTO MARNIX SCHMIDT

Blijde Utrechters klimmen op de voertuigen van de Polar Bears, zo gauw ze stilstaan. De foto is gemaakt op de Stadhuisbrug.

FOTO HET UTRECHTS ARCHIEF

UTRECHT

Precies 68 jaar geleden reed de 49ste West Riding Infanteriedivisie via de Biltstraat de stad binnen. Daarmee was Utrecht definitief bevrijd. Onder deze Polar Bears was ook de nu 91-jarige Toon Kramer uit 's Graveland. De verzetsman sloot zich een jaar eerder aan als sergeant-tolk.

HANS VAN DEN HAM

„Op 5 mei 1945 lagen we aan het front in een klein dorpje in de buurt van Wageningen. Fanatieke tegenstand was er alleen nog van de Nederlandse SS. Er werd onderhandeld met de Duitse leiding, we wisten dat de oorlog op z'n eind liep. Wij schoten al niet meer, de Duitsers nog wel af en toe. Het was stil, we verveelden ons.

Met een Engelse maat luisterde ik in een Humber naar de BBC. Hij in de koepel, ik in de driver seat. Sigaretje erbij, muziekje op. Tot het concert werd onderbroken voor een extra bulletin: de Duitsers in Nederland hadden gecapituleerd! Het was klaar. 'Amazing', riep mijn maat. Noodrantsoenen werden aangebroken, iedereen kreeg chocola en rum, gejuich onder de mannen. Ik heb nog nooit zoveel aangeschoten soldaten gezien. Een van hen liet met zijn dronken kop de stengun vallen en schoot zichzelf dood. Gesneuveld door de drank."

Explosie

„De volgende dag kwam er een Nederlandse luitenant in een knalrode sportwagen aan. Hij wilde per se al naar zijn familie in Den Haag. Ons advies om een dag te wachten, sloeg hij in de wind. Hij ging, het was verder doodstil. Na een minuut of vijf hoorden we een grote explosie. Toen we op 7 mei het front overstaken en op weg gingen naar Utrecht, hingen een eindje verderop stukken rood metaal in de bomen. De luitenant was op een tankmijn gereden.

Ik herinner me van die tijd niet alles meer, het zijn losse scènes uit een film. We reden door veel bos en het was een onaangename tocht, want overal stonden nog Duitse soldaten bij stellingen en afweergeschut. Het was unheimlich. We vertrouwden ze niet.

Dat nare gevoel was voorbij toen we in de buurt van Utrecht langs een ziekenhuis kwamen. De verpleegsters hadden bedden met patiënten naar buiten gereden en stonden langs de weg te juichen en met vlaggen te zwaaien. Merkwaardig beeld: vervuilde soldaten langs het smetteloze ziekenhuiswit. Maar het feest was begonnen.

Bij de Berekuil reden we de Biltstraat op, de stad in. Het was mooi weer, rijen juichende, blije mensen. Zo gauw we stilstonden, klommen ze op de voertuigen. Het was één groot lawaai. We deelden sigaretten en repen chocolade uit, die zo weg waren. 'Volgende keer sturen we eerst de kantinewagen', zei een van de jongens.

We verspreidden ons later door de stad. Ik weet het niet zeker meer, maar ik denk dat wij ons voertuig bij het Wilhelminapark parkeerden. Er kwam een opgewonden man naar ons toe: 'Kom mee we gaan iets leuks doen: moffenhoeren kaalscheren'. Er was verderop een soort podium, met daarop vijf doodsbanne, rillende meiden. Iemand ging met de tondeuse aan het werk, het was onaangenaam. 'Stop', zei ik. 'Jullie gaan geen meiden plukken als het al is afgelopen. Had een jaar geleden maar een paar Duitsers kaalgeschoren'. Het morrende volk pikte het.

Op een ander moment liepen we door het Wilhelminapark, toen een keurige meneer op ons afkwam. Iemand die chocolade wil, dachten we. Maar hij haalde een koker tevoorschijn en bood ons allemaal een sigaar aan. 'Die heb ik de hele oorlog voor deze gelegenheid bewaard', zei hij. Hij gaf ons vuur en met een dikke bolknak liepen we verder.

Ik bleef vooral in de buurt van onze Bren carrier. Daarin lagen al mijn spullen, want ik had er een jaar in gewoond. Ik hoefde de stad niet in voor gezelschap, want ik had toen een vriendin. Eerder was ik wel op verlof in Brussel geweest. Dat was één groot bordeel, geweldig. Dat zal in Utrecht ook gebeurd zijn, want de dames waren opdringerig en de uniformen aantrekkelijk.

Later vonden we in de Kromhoutkazerne onderdak, samen met een divisie ontwapende

Duitsers. Heel gek. 's Morgens
slenterden we naar buiten en de
voormalige vijand deed hetzelfde.

Aan de grote parade op 13 mei heb
ik nog meegedaan, daarna
vertrokken we naar Baarn en lieten
we bevrijd Utrecht achter ons."